

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/174/2003

LEWICA - PRAWICA I POPULIZM

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, LISTOPAD 2003

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

- Większość głównych ugrupowań polskiej sceny politycznej to, zdaniem Polaków, partie prawicowe. Wśród nich najbardziej kojarzą się z prawicą: LPR, PiS oraz PO. Częściej do partii prawicowych niż lewicowych zaliczano też UW oraz Samoobronę. Najbardziej wyrazistą i jednoznacznie definiowaną formacją na lewicy, ale także na całej scenie politycznej jest obecnie SLD. Po lewej stronie sceny politycznej sytuowano ponadto UP oraz, mniej zdecydowanie, PSL.

- W opinii Polaków o wszystkich najważniejszych obecnie ugrupowaniach na polskiej scenie politycznej można powiedzieć, że motywem ich działalności jest w większym stopniu chęć przypodobania się wyborcom niż troska o dobro kraju i wierność poglądom, które uważają za słuszne.

- Partią, do której - w ocenie społecznej - najbardziej pasuje określenie, że „kieruje się głównie tym, aby zyskać poklask w społeczeństwie, głosi jakieś poglądy nie tyle dlatego, iż uważa je za słuszne, ale dlatego, że podobają się one ludziom”, a więc partią, którą można by nazwać populistyczną, jest Samoobrona. Drugim z kolei ugrupowaniem uznanym za najbliższe podanej definicji populizmu jest SLD. Stosunkowo najrzadziej kierowanie się w głównej mierze chęcią przypodobania się wyborcom, nie zaś dobrem kraju, ankietowani dostrzegają w działaniach PO i PiS.

Przedmiotem naszego październikowego badania¹ było społeczne postrzeganie podziałów politycznych w Polsce. Interesowało nas, które partie są definiowane jako lewicowe, prawicowe, centrowe, niezależnie od tego, jakie znaczenie przypisuje się tym pojęciom. Ponadto chcieliśmy ustalić, które partie kierują się w swojej działalności głównie chęcią zyskania poklasku w społeczeństwie, dostosowując swój program i głoszone poglądy do gustów politycznej widowni, a zatem które można nazwać partiami populistycznymi.

PARTIE POLITYCZNE OD LEWA DO PRAWA

Główną kategorią używaną do opisu i służącą do porządkowania sceny politycznej jest kategoria lewicowości - prawicowości. Pojęcia lewica, prawica często funkcjonują jako etykiety polityczne, służące do rozróżniania, porządkowania partii politycznych, ale nie do charakterystyki ich programów. Nasze badanie pośrednio to potwierdza. Prosiliśmy ankietowanych, aby o każdym z ośmiu ugrupowań cieszących się obecnie największym poparciem społecznym powiedzieli, czy jest to partia prawicowa, lewicowa czy też centrowa, a następnie ocenili w tych kategoriach ich programy gospodarcze oraz profil ideowy (światopogląd, wartości). Oceny ankietowanych we wszystkich trzech wymiarach - ogólnym, gospodarczym i światopoglądowym - w odniesieniu do każdej partii były w bardzo dużym stopniu zbieżne.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (161) przeprowadzono w dniach 3-6 października 2003 roku na liczącej 1016 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Jeśli weźmiemy pod uwagę wyniki wcześniejszych badań dotyczących tej kwestii, nasuwa się ponadto wniosek, że obecnie postrzegane podziały polityczne są mniej wyraziste niż przed kilkoma laty, w czasie poprzedniej kadencji parlamentu, kiedy to na przeciwległych biegunach sytuowano SLD oraz AWS.

Podkreślić też trzeba bardzo dużą liczbę osób niepotrafiących ułożyć poszczególnych partii na *continuum* lewica - prawica. Liczba ta waha się od 22% w przypadku SLD do 39% w przypadku Samoobrony - w wymiarze ogólnym, a w wymiarach szczegółowych jest jeszcze większa.

Jednoznacznie, jako ugrupowanie lewicowe, postrzegane jest SLD. Prawie trzy czwarte ankietowanych uważa, że jest to partia lewicowa. Mimo wysuwanych niekiedy zarzutów, że SLD nie realizuje lewicowego programu, z którym szło do wyborów, w opinii społecznej ugrupowanie to - zarówno jeśli chodzi o program gospodarczy, jak i głoszone wartości oraz światopogląd - nadal silnie identyfikowane jest z lewicą. Przy czym, chociaż 72% badanych uznaje SLD za partię lewicową, to tylko 60% określa jako lewicowy jej program gospodarczy, a 64% - program polityczny.

Drugim, obok SLD, ugrupowaniem sytuowanym po lewej stronie sceny politycznej jest UP. Partia ta w ostatnich latach utrwaliła swój wizerunek formacji lewicowej, co widać zarówno w ogólnych, jak i szczegółowych ocenach dotyczących jej programu gospodarczego oraz światopoglądu i wartości. Do ugrupowań lewicowych zaliczyć należy także PSL. Chociaż opinie na temat tej partii są mniej jednoznaczne niż w przypadku SLD, a także UP, ankietowani konsekwentnie we wszystkich trzech wymiarach ocen częściej określają PSL jako formację lewicową niż prawicową.

Po prawej stronie sceny politycznej miejsce AWS zajęły - w świadomości społecznej - aż trzy ugrupowania: LPR, PiS oraz PO. Żadne z nich nie jest jednak w społecznym odbiorze tak mocno utożsamiane z prawicą jak identyfikowana była z nią AWS. Formację tę jako prawicową określało bowiem w 1996 roku 55% ogółu Polaków, a trzy lata później - już prawie trzy czwarte (73%). Ugrupowaniem sytuującym się na polskiej scenie politycznej najbardziej na prawo jest obecnie - w opinii ankietowanych - LPR (54% wskazań). Partia ta oceniana jest jako najbardziej prawicowa, zarówno jeśli chodzi o propagowane przez nią

wartości i idee, jak też o podejście do gospodarki. Jej prawicowość silniej zaznacza się jednak w wymiarze światopoglądowym niż gospodarczym.

Nieco na lewo od LPR sytuuje się - w opinii badanych - PiS, niemal równie często kojarzone z prawicowym podejściem do gospodarki, jak i prawicowymi wartościami i światopoglądem. Jeszcze bliżej centrum znajduje się - biorąc pod uwagę opinie ankietowanych - PO, oceniane we wszystkich wymiarach jako partia umiarkowanie prawicowa. Bliżej prawej niż lewej strony sceny politycznej znajduje się także UW, partia określana najczęściej jako prawicowa lub, nieco rzadziej, centrowa.

Najwięcej osób miało problemy z jednoznacznym opisaniem w kategoriach lewicowości - prawicowości miejsca Samoobrony na scenie politycznej. Nieco częściej identyfikowano ją z prawicą niż z lewicą, choć w ocenie poglądów tej partii na gospodarkę opinie były niemal równo podzielone.

Tabela 1

Które z wymienionych partii i ugrupowań są, według Pana(i), partiami (ugrupowaniami) lewicowymi, które centrowymi, a które prawicowymi?	Wskazania respondentów według terminów badań											
	1996	2000	2003	1996	2000	2003	1996	2000	2003	1996	2000	2003
	Lewicowe			Centrowe			Prawicowe			Trudno powiedzieć		
	w procentach											
SLD	74	78	72	2	2	2	2	2	4	24	18	22
UP	28	43	49	20	12	8	15	13	11	37	31	32
PSL	36	36	34	17	20	16	16	17	19	31	26	31
Samoobrona	-	20	21	-	22	14	-	17	26	-	41	39
UW	9	10	13	23	26	24	29	36	26	39	29	37
PO RP	-	-	6	-	-	24	-	-	36	-	-	34
LPR	-	-	6	-	-	7	-	-	54	-	-	33
PiS	-	-	5	-	-	15	-	-	48	-	-	32

Tabela 2

Czy, Pana(i) zdaniem, programy gospodarcze wymienionych partii są lewicowe czy prawicowe?	Wskazania respondentów według terminów badań							
	1997	2003	1997	2003	1997	2003	1997	2003
	Lewicowe		Centrowe		Prawicowe		Trudno powiedzieć	
	w procentach							
SLD	55	60	7	4	3	4	34	32
UP	23	43	19	8	14	10	42	39
PSL	32	30	23	15	7	18	37	37
Samobrona	-	21	-	12	-	22	-	45
UW	8	9	24	21	25	26	42	44
LPR	-	8	-	5	-	45	-	42
PO RP	-	5	-	18	-	37	-	40
PiS	-	5	-	15	-	42	-	38

Tabela 3

Czy, Pana(i) zdaniem, światopogląd i wartości partii są lewicowe czy prawicowe?	Wskazania respondentów według terminów badań							
	1997	2003	1997	2003	1997	2003	1997	2003
	Lewicowe		Centrowe		Prawicowe		Trudno powiedzieć	
	w procentach							
SLD	57	64	5	3	2	3	34	30
UP	22	46	18	7	17	9	43	38
PSL	29	27	20	17	13	20	38	36
Samobrona	-	19	-	13	-	24	-	44
UW	7	11	23	23	28	24	42	42
PO RP	-	6	-	19	-	38	-	37
PiS	-	4	-	15	-	44	-	37
LPR	-	5	-	4	-	53	-	38

Tabela 4

Ugrupowania polityczne	Średnie na skali od 1 do 5*		
	Lewicowość - prawicowość partii	Lewicowość - prawicowość programów gospodarczych	Lewicowość - prawicowość światopoglądu i wartości ideowych
SLD	1,44	1,63	1,56
UP	2,10	2,18	2,08
PSL	2,75	2,79	2,87
Samobrona	3,13	3,04	3,15
UW	3,24	3,35	3,26
PO RP	3,62	3,70	3,67
PiS	3,91	3,83	3,86
LPR	4,18	4,00	4,29

* Respondenci określali charakter każdego ugrupowania na 5-punktowej skali, na której 1 oznaczało „zdecydowanie lewicowe”, 2 - „raczej lewicowe”, 3 - „centrowe”, 4 - „raczej prawicowe”, 5 - „zdecydowanie prawicowe”

Różny jest stopień zgodności w definiowaniu poszczególnych partii jako lewicowych lub prawicowych. Ankietowani ze wszystkich analizowanych grup społeczno-demograficznych i niezależnie od poziomu zainteresowania polityką, a zatem od stopnia orientacji w programach partyjnych byli zgodni co do tego, że SLD i UP reprezentują lewicę, LPR i PiS zaś należy zaliczyć do formacji prawicowych. Bardziej wyraźne różnice zdań zaznaczały się w opiniach na temat miejsca na scenie politycznej PO, UW, Samoobrony i PSL. Poziom wykształcenia i związane z tym zainteresowanie polityką w znacznym stopniu decydowały o recepcji tych ugrupowań i ocenie ich programów oraz głoszonych haseł. Im ankietowani są lepiej wykształceni oraz zorientowani w tym, co się dzieje w polityce, tym częściej postrzegają PO i UW jako ugrupowania centrowe, a Samoobronę oraz PSL - jako ugrupowania lewicowe.

Postrzegane przez ogół ankietowanych miejsce na scenie politycznej poszczególnych ugrupowań jest wprawdzie podobne do tego, jak definiują je ich zwolennicy, ale nie do końca tożsame. SLD jest określane przez swoich sympatyków - w sposób jeszcze bardziej zdecydowany niż przez ogół badanych - jako ugrupowanie lewicowe, biorąc pod uwagę oceny zarówno ogólne, jak i szczegółowe, dotyczące programu gospodarczego tej partii oraz głoszonych przez nią wartości i światopoglądu. Z kolei zwolennicy LPR i PiS silniej niż ogół ankietowanych identyfikują popierane przez siebie ugrupowania jako formacje prawicowe. Potencjalni wyborcy PO także w większości zgadzają się z opinią, że wybrana przez nich partia reprezentuje prawicę, zarówno jeśli chodzi o poglądy na gospodarkę, jak i profil ideowy. Dość duża część z nich charakteryzuje jednak PO jako ugrupowanie centrowe. Zwolennicy Samoobrony oraz PSL natomiast częściej niż ogół badanych określają popierane przez siebie formacje jako prawicowe. W ocenie sympatyków Samoobrony partia Andrzeja Leppera jest raczej prawicowa niż lewicowa we wszystkich wymiarach, także w podejściu do spraw gospodarczych - w tym względzie opinie ogółu społeczeństwa były najmocniej podzielone. Zwolennicy PSL, partii odbieranej na ogół częściej jako lewicowa niż prawicowa, są niezdecydowani w ocenie swojego ugrupowania w tych kategoriach. Równie często uznają PSL za formację prawicową jak lewicową, światopogląd zaś i wartości ideowe głoszone przez to ugrupowanie - za bliższe prawicy niż lewicy.

Tabela 5

Potencjalne elektoraty	Ocena popieranej partii w kategoriach lewicowości - prawicowości			
	Lewicowa	Centrowa	Prawicowa	Trudno powiedzieć
	w procentach			
SLD	89	1	3	7
PSL	28	14	27	31
Samoobrona	17	13	42	28
PO RP	3	41	53	3
PiS	4	12	74	10
LPR	2	10	77	11

Tabela 6

Potencjalne elektoraty	Ocena programu gospodarczego popieranej partii w kategoriach lewicowości - prawicowości			
	Lewicowy	Centrowy	Prawicowy	Trudno powiedzieć
	w procentach			
SLD	79	4	7	10
Samoobrona	22	12	31	34
PSL	20	18	20	42
PO RP	0	36	53	11
PiS	4	12	66	18
LPR	4	8	75	13

Tabela 7

Potencjalne elektoraty	Ocena światopoglądu i wartości ideowych popieranej partii w kategoriach lewicowości - prawicowości			
	Lewicowe	Centrowe	Prawicowe	Trudno powiedzieć
	w procentach			
SLD	83	0	1	16
Samoobrona	19	11	33	37
PSL	14	20	29	37
PiS	6	12	66	16
LPR	2	10	70	18
PO RP	0	33	59	8

POPULIZM, CZYLI KTO CHCE PODOBAĆ SIĘ WYBORCOM

Niektóre partie określa się mianem partii populistycznych. Nierzadko jest to po prostu epitet, którym posługują się politycy, aby zdyskredytować swoich przeciwników politycznych. Postanowiliśmy zdefiniować populizm, korzystając z wyników wcześniejszych badań jakościowych, poświęconych m.in. postrzeganiu populizmu oraz partii populistycznych, i poprosić ankietowanych, aby ocenili, którym ugrupowaniom można w największym stopniu

przypisać tę cechę. Przyjęliśmy, że populizm nie jest obiektywną cechą programów partyjnych, ale wyraża się w motywach i celach podejmowania działalności politycznej. W przypadku populizmu są one zredukowane do chęci zdobycia poklasku w społeczeństwie, a głoszone poglądy stanowią tylko instrument do tego służący. Przeciwnością populizmu byłoby zatem kierowanie się nie tylko chęcią zyskania poparcia, ale przede wszystkim chęcią osiągnięcia mających wartość samoistną celów programowych, które uważa się za słuszne. Czyniąc to rozróżnienie trzeba jednak mieć na uwadze, że granica między tym, co jest populizmem, a tym, co nim nie jest, bywa bardzo cienka - racją bytu partii politycznych w społeczeństwie demokratycznym jest bowiem zabieganie o poparcie społeczne.

Generalnie, w opinii Polaków, o wszystkich najważniejszych obecnie ugrupowaniach na polskiej scenie politycznej można powiedzieć, że motywem ich działalności jest w większym stopniu chęć przypodobania się wyborcom niż troska o dobro kraju i wierność poglądom, które uważają za słuszne. W działalności wszystkich partii dopatrzeć się więc można mniejszej lub większej dozy populizmu.

W ocenie społecznej partią, do której najbardziej pasuje określenie, że „kieruje się tym, aby zyskać poklask w społeczeństwie, głosi jakieś poglądy nie tyle dlatego, iż uważa je za słuszne, ale dlatego, że podobają się one ludziom”, jest Samoobrona. Jak wynika z wcześniej przedstawionych danych, jest to zarazem ugrupowanie, którego poglądy i program najtrudniej opisać w kategoriach lewica - prawica.

Drugim z kolei ugrupowaniem, w którego działaniach lub deklaracjach dostrzegane są elementy bliskie naszej definicji populizmu, jest SLD. Biorąc pod uwagę, że ugrupowanie to jest silnie identyfikowane z lewicą, populizm w wydaniu SLD ma w opinii społecznej charakter lewicowy. W krytycznych wobec tej partii ocenach najprawdopodobniej znajduje wyraz rozczarowanie jej rządami, dotychczasowymi efektami działalności, odległymi od wcześniejszych obietnic i zapowiedzi.

Wśród ugrupowań, do których najbardziej - w opinii społecznej - pasuje podane określenie, znalazła się ponadto współrządząca, a także obarczana odpowiedzialnością za sytuację w kraju UP oraz LPR, ugrupowanie z drugiego krańca sceny politycznej.

Relatywnie najrzadziej o kierowanie się w głównej mierze chęcią przypodobania się wyborcom, nie zaś dobrem kraju, ankietowani posądzają PO i PiS. Stosunkowo przychylnie oceny obu ugrupowań znajdują odzwierciedlenie w badaniach preferencji wyborczych - obie partie, szczególnie PO, cieszą się obecnie dość dużym poparciem społecznym.

Tabela 8

Ugrupowania polityczne	Jak Pan(i) ocenia, jakimi motywami kieruje się w swojej działalności każde z wymienionych ugrupowań?			
	Kieruje się głównie tym, aby zyskać poklask w społeczeństwie, głosi jakieś poglądy nie tyle dlatego, że uważa je za słuszne, ale dlatego, że podobają się one ludziom	W takim samym stopniu kieruje się oboma motywami	Kieruje się głównie tym, co uważa za dobre dla kraju, głosi poglądy, które uważa za słuszne, nawet jeśli nie zawsze podobają się one ludziom	Trudno powiedzieć
w procentach				
Samoobrona	52	11	16	21
SLD	49	14	16	20
LPR	45	11	20	24
UP	41	19	15	25
PSL	38	21	18	23
UW	37	22	14	27
PO RP	32	20	23	25
PiS	32	18	25	24

		CBOS
Ugrupowania polityczne	Średnia na skali populizmu*	
Samoobrona	5,16	
SLD	4,99	
UP	4,77	
LPR	4,76	
UW	4,63	
PSL	4,57	
PO RP	4,29	
PiS	4,27	

* Respondenci zaznaczali swoje opinie na 7-punktowej skali. Im wyższa wartość średniej, tym większy postrzegany populizm danego ugrupowania

Ciekawe są opinie na ten temat osób najbardziej zainteresowanych polityką, deklarujących, że z uwagą śledzą wydarzenia polityczne. Jeszcze wyraźniej niż ogół badanych wskazują oni na Samoobronę jako partię, którą można nazwać populistyczną. Zdecydowanie najlepiej oceniają natomiast działalność PO. Ugrupowanie to jest w opinii przeważającej

części z nich jedynym, spośród głównych partii na polskiej scenie politycznej, o którym można powiedzieć, że „kieruje się głównie tym, co uważa za dobre dla kraju, głosi poglądy, które uważa za słuszne, nawet jeśli nie zawsze podobają się one ludziom”.

Tabela 9

Opinie osób, które określają swoje zainteresowanie polityką jako duże - deklarują, że uważnie śledzą to, co się dzieje w polityce				
Ugrupowania polityczne	Jak Pan(i) ocenia, jakimi motywami kieruje się w swojej działalności każde z wymienionych ugrupowań?			
	Kieruje się głównie tym, aby zyskać poklask w społeczeństwie, głosi jakieś poglądy nie tyle dlatego, że uważa je za słuszne, ale dlatego, że podobają się one ludziom	W takim samym stopniu kieruje się oboma motywami	Kieruje się głównie tym, co uważa za dobre dla kraju, głosi poglądy, które uważa za słuszne, nawet jeśli nie zawsze podobają się one ludziom	Trudno powiedzieć
w procentach				
Samoobrona	73	8	17	2
SLD	58	11	30	1
UP	57	17	23	3
LPR	55	8	35	2
PSL	55	22	21	3
UW	39	31	26	5
PiS	39	17	39	4
PO RP	26	26	44	4

Postrzeganie motywów działalności poszczególnych partii zależy w dużym stopniu od poglądów politycznych i sympatii partyjnych. Jednak we wszystkich grupach wyróżnionych ze względu na poglądy polityczne Samoobrona należy do ugrupowań, którym najczęściej przypisuje się cechy uznawane przez nas za populistyczne. Osoby identyfikujące się z lewicą za najbardziej populistyczne ugrupowanie równie często jak partię Andrzeja Leppera uznają ponadto LPR. Badani, którzy określają swoje poglądy polityczne jako prawicowe, przypisują kierowanie się głównie chęcią zyskania poklasku oraz dostosowywanie swojej oferty politycznej do gustów widowni politycznej przede wszystkim SLD, a następnie Samoobronie oraz UP. Z kolei dla osób o poglądach lewicowych najbardziej wiarygodne jest SLD, a dla badanych o orientacji prawicowej - PiS, PO i LPR.

Tabela 10

Poglądy polityczne	Odsetki osób przekonanych, że [dana partia] kieruje się głównie tym, aby zyskać poklask w społeczeństwie, głosi jakieś poglądy nie tyle dlatego, że uważa je za słuszne, ale dlatego, że podobają się one ludziom							
	SLD	PiS	PO	PSL	Samoobrona	LPR	UP	UW
Lewicowe	36	55	52	50	64	63	34	48
Centrowe	53	38	35	38	58	53	45	43
Prawicowe	72	22	25	45	60	42	57	37

Tabela 11

Poglądy polityczne	Odsetek osób przekonanych, że [dana partia] kieruje się głównie tym, co uważa za dobre dla kraju, głosi poglądy, które uważa za słuszne, nawet jeśli nie zawsze podobają się one ludziom							
	SLD	PiS	PO	PSL	Samoobrona	LPR	UP	UW
Lewicowe	40	16	17	18	15	15	27	14
Centrowe	17	27	25	22	21	18	17	15
Prawicowe	11	49	43	24	22	40	12	25

Zwolennicy poszczególnych partii politycznych zdecydowanie lepiej oceniają motyw działania popieranej przez siebie partii niż innych ugrupowań. Najlepiej w opinii swoich sympatyków wypada PO - aż 81% z nich twierdzi, że ugrupowanie to kieruje się tym, co uważa za dobre dla kraju, nawet jeśli nie zawsze jest to dobrze odbierane przez społeczeństwo, a zdecydowanie najslabiej PSL - tylko 36% elektoratu tej partii podziela tę opinię. Trzeba jednak zastrzec, że zwolennicy PSL unikali jednoznacznych ocen nie tylko w odniesieniu do popieranego przez siebie ugrupowania, ale także pozostałych formacji.

O bliskości i nastawieniu poszczególnych elektoratów wobec siebie mówią ich oceny motywów działania poszczególnych partii.

Zwolennicy SLD dostrzegają populizm przede wszystkim w programach i poglądach głoszonych przez Samoobronę i LPR, natomiast najlepiej oceniają - oprócz motywów działania swojej partii - intencje UP.

Sympatycy PO chęć przypodobania się wyborcom zarzucają głównie Samoobronie, a ponadto SLD, LPR i UP, szczerą troskę o dobro kraju dostrzegają zaś najczęściej w działaniach popieranej przez siebie partii oraz PiS (aż 49% pozytywnych opinii) i UW.

Zwolennicy PiS przypisują populizm głównie SLD, rzadziej - UP i Samoobronie, największym zaufaniem zaś - oprócz PiS - darzą LPR, a także PO (nie do końca jednak odwzajemniają pozytywne nastawienie, jakie mają wobec nich sympatycy PO).

Potencjalni wyborcy LPR, podobnie jak PiS, kierowanie się głównie chęcią zyskania poklasku w społeczeństwie zarzucają głównie SLD, UP i Samoobronie, stosunkowo najczęściej troskę o dobro kraju dostrzegają w działaniach popieranego przez siebie ugrupowania oraz PiS.

Opinie zwolenników PSL w odniesieniu do każdej z partii - poza własną - są częściej krytyczne niż pozytywne, przy czym stosunkowo najczęściej widzą oni populizm w działalności LPR.

Sympatycy Samoobrony określają jako nastawione przede wszystkim na zyskanie poklasku w społeczeństwie przede wszystkim to, co robi SLD i UP, relatywnie najbardziej przychylni są popieranej przez siebie partii oraz PiS.

Tabela 12

Potencjalne elektoraty	Odsetki osób przekonanych, że [dana partia] kieruje się głównie tym, aby zyskać poklask w społeczeństwie, głosi jakieś poglądy nie tyle dlatego, że uważa je za słuszne, ale dlatego, że podobają się one ludziom							
	SLD	PiS	PO	PSL	Samoobrona	LPR	UP	UW
SLD	16	45	46	41	67	68	23	44
PiS	66	9	32	37	52	34	58	34
PO RP	67	27	8	47	84	65	56	30
PSL	33	28	32	15	36	43	25	25
Samoobrona	56	29	42	37	12	28	50	44
LPR	64	22	26	42	55	11	59	49

Tabela 13

Potencjalne elektoraty	Odsetki osób przekonanych, że [dana partia] kieruje się głównie tym, co uważa za dobre dla kraju, głosi poglądy, które uważa za słuszne, nawet jeśli nie zawsze podobają się one ludziom							
	SLD	PiS	PO	PSL	Samoobrona	LPR	UP	UW
SLD	59	16	24	23	12	9	35	14
PiS	8	69	32	29	18	37	7	24
PO RP	15	49	81	14	6	25	14	35
PSL	17	12	8	36	22	8	13	8
Samoobrona	7	29	17	24	68	25	7	5
LPR	17	33	23	25	28	78	20	13

Polska scena polityczna jest - w opinii Polaków - mniej wyrazista i mniej zrównoważona niż przed kilkoma laty, kiedy to o względy wyborców rywalizowały AWS i SLD. Większość ugrupowań cieszących się obecnie największym poparciem społecznym jest identyfikowana z prawicą. Po drugiej stronie sceny politycznej konkurencja jest mniejsza. Najbardziej wyrazistą i jednoznacznie definiowaną formacją - nie tylko na lewicy, ale na całej scenie politycznej - jest obecnie SLD. Najwięcej problemów stwarzało ankietowanym opisanie w kategoriach lewicowości - prawicowości poglądów i programu politycznego Samoobrony. Ugrupowanie to uznano natomiast za najbardziej populistyczne, jeśli populizm rozumieć jako sprzyjanie gustom publiczności, kierowanie się w działalności politycznej głównie chęcią zyskania poklasku i podporządkowanie temu celowi swoich zamierzeń programowych.

Opracowała

Beata ROGUSKA

A N E K S

Tabela 1. Czy, według Pana(i), **SLD** jest ugrupowaniem:

	(%)					
	lewicowym	centrowym	prawicowym	Trudno powiedzieć	Średnia na skali od 1 do 5	Liczba osób
Ogółem	72	2	4	22	1.44	1009
Płeć						
Mężczyźni	76	3	4	17	1.47	481
Kobiety	70	1	3	25	1.40	528
Wiek						
18-24 lat	69	3	5	23	1.63	152
25-34	77	2	1	19	1.33	176
35-44	72	2	5	21	1.40	168
45-54	74	2	4	20	1.41	211
55-64	81	2	4	13	1.49	124
65 lat i więcej	64	2	3	31	1.42	177
Miejsce zamieszkania						
Wieś	65	2	4	29	1.53	374
Miasto do 20 tys.	70	2	5	23	1.49	127
20-100 tys.	76	2	2	19	1.42	201
101-500 tys.	82	2	4	13	1.35	190
501 tys. i więcej mieszk.	80	2	3	15	1.32	116
Wykształcenie						
Podstawowe	62	2	5	31	1.65	291
Zasadnicze zawodowe	70	2	3	25	1.42	260
Średnie	80	2	3	15	1.32	349
Wyższe	84	4	4	9	1.40	108
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	88	2	1	9	1.20	62
Prac. umysł. niż. szczebla	79	1	5	14	1.38	95
Pracownicy fiz.- umysł.	72	4	3	21	1.36	77
Robotnicy wykwalifikowani	72	1	1	27	1.29	96
Robotnicy niewykwalifik.	63	7	4	26	1.56	32
Rolnicy	65	4	6	25	1.62	54
Pracujący na własny rach.	74	2	0	24	1.23	41
Bierni zawodowo						
Renciści	70	1	4	25	1.49	102
Emeryci	72	1	3	23	1.43	213
Uczniowie i studenci	71	3	4	21	1.60	72
Bezrobotni	67	2	4	27	1.52	118
Gospodynie domowe i inni	75	2	10	12	1.66	47
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	76	3	3	18	1.32	144
spółce właścicieli	78	3	2	17	1.30	77
prywatnych i państwa	75	1	2	22	1.31	191
sekt. pryw. poza rolnict.	68	4	5	23	1.61	58
prywatnym gośp. rolnym						
Dochody na jedną osobę						
Do 299 zł	68	4	2	25	1.50	110
300-399	73	2	5	20	1.50	93
400-599	73	3	3	21	1.47	170
600-800	70	2	4	24	1.39	162
Powyżej 800 zł	83	2	4	10	1.33	175
Ocena własnych war. mater.						
złe	71	2	5	22	1.50	340
Średnie	72	2	3	23	1.42	470
Dobre	77	3	3	17	1.37	198
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	60	1	5	34	1.58	73
Raz w tygodniu	75	2	3	20	1.38	501
1-2 razy w miesiącu	66	2	6	25	1.59	154
Kilka razy w roku	78	3	3	17	1.42	192
W ogóle nie uczestniczy	69	4	6	21	1.50	85
Poglądy polityczne						
Lewica	86	4	3	7	1.43	176
Centrum	77	1	5	16	1.50	270
Prawica	87	3	5	6	1.34	271
Trudno powiedzieć	46	1	5	50	1.51	291

Tabela 2. Czy, według Pana(i), **UP** jest ugrupowaniem:

(%)

	lewicowym	centrowym	prawicowym	Trudno powiedzieć	Średnia na skali od 1 do 5	Liczba osób
Ogółem	49	8	11	32	2.10	1009
Płeć						
Mężczyźni	56	9	11	24	2.01	481
Kobiety	42	8	11	39	2.21	528
Wiek						
18-24 lat	33	12	21	35	2.63	152
25-34	52	9	11	29	2.13	176
35-44	49	11	10	30	2.11	168
45-54	55	7	8	30	1.92	211
55-64	64	5	8	23	1.86	124
65 lat i więcej	41	5	10	44	2.06	177
Miejsce zamieszkania						
Wieś	39	6	13	42	2.24	374
Miasto do 20 tys.	51	6	13	30	2.16	127
20-100 tys.	51	10	7	32	2.00	201
101-500 tys.	54	13	12	21	2.14	190
501 tys. i więcej mieszk.	66	7	8	19	1.84	116
Wykształcenie						
Podstawowe	34	5	14	46	2.39	291
Zasadnicze zawodowe	44	9	11	35	2.16	260
Średnie	59	9	10	22	1.97	349
Wyższe	66	10	8	16	1.91	108
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	70	10	10	10	1.97	62
Prac. umysł. niż. szczebla	57	11	12	20	2.08	95
Pracownicy fiz.- umysł.	34	15	18	33	2.57	77
Robotnicy wykwalifikowani	52	9	9	30	1.97	96
Robotnicy niewykwalifik.	38	8	17	36	2.45	32
Rolnicy	52	5	13	30	2.03	54
Pracujący na własny rach.	55	2	4	39	1.62	41
Bierni zawodowo						
Renciści	54	6	4	36	1.81	102
Emeryci	49	6	10	35	2.00	213
Uczniowie i studenci	41	10	17	32	2.42	72
Bezrobotni	34	10	12	43	2.41	118
Gospodynie domowe i inni	55	5	12	29	2.08	47
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	59	8	9	24	1.98	144
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	54	10	14	22	2.10	77
sekt. pryw. poza rolnict.	46	12	10	32	2.14	191
prywatnym gosp. rolnym	53	7	12	28	2.05	58
Dochody na jedną osobę						
Do 299 zł	40	10	12	39	2.37	110
300-399	47	9	11	33	2.17	93
400-599	47	10	10	33	2.10	170
600-800	46	8	12	34	2.11	162
Powyżej 800 zł	66	8	9	17	1.91	175
Ocena własnych war. mater.						
Złe	46	8	11	35	2.18	340
Średnie	47	9	12	33	2.10	470
Dobre	58	7	11	25	2.01	198
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	38	4	12	46	2.23	73
Raz w tygodniu	48	8	11	32	2.12	501
1-2 razy w miesiącu	50	8	12	31	2.10	154
Kilka razy w roku	51	11	11	28	2.07	192
W ogóle nie uczestniczy	56	5	10	28	2.01	85
Poglądy polityczne						
Lewica	64	13	11	12	2.11	176
Centrum	51	9	12	27	2.14	270
Prawica	64	10	14	12	2.01	271
Trudno powiedzieć	23	3	8	66	2.27	291

Tabela 3. Czy, według Pana(i), PSL jest ugrupowaniem:

(%)

	lewicowym	centrowym	prawicowym	Trudno powiedzieć	Średnia na skali od 1 do 5	Liczba osób
Ogółem	34	16	19	31	2.75	1009
Płeć						
Mężczyźni	38	18	21	24	2.75	481
Kobiety	31	14	18	38	2.76	528
Wiek						
18-24 lat	31	13	21	35	2.84	152
25-34	38	17	16	29	2.61	176
35-44	40	14	19	27	2.67	168
45-54	35	16	21	28	2.80	211
55-64	30	23	23	25	2.86	124
65 lat i więcej	30	14	16	41	2.79	177
Miejsce zamieszkania						
Wieś	24	15	23	38	2.97	374
Miasto do 20 tys.	30	20	18	32	2.89	127
20-100 tys.	39	10	16	34	2.61	201
101-500 tys.	39	20	22	19	2.75	190
501 tys. i więcej mieszk.	54	17	7	22	2.30	116
Wykształcenie						
Podstawowe	22	13	22	44	3.01	291
Zasadnicze zawodowe	27	15	22	36	2.94	260
Średnie	43	17	18	22	2.67	349
Wyższe	57	22	8	14	2.23	108
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	53	17	15	15	2.38	62
Prac. umysł. niż. szczebla	47	20	10	22	2.48	95
Pracownicy fiz.- umysł.	36	6	26	31	2.86	77
Robotnicy wykwalifikowani	33	10	22	35	2.80	96
Robotnicy niewykwalifik.	28	21	15	36	2.81	32
Rolnicy	26	13	32	28	3.10	54
Pracujący na własny rach.	38	13	22	27	2.57	41
Bierni zawodowo						
Renciści	26	22	17	35	2.87	102
Emeryci	32	16	18	34	2.78	213
Uczniowie i studenci	36	19	15	30	2.70	72
Bezrobotni	26	16	19	39	2.91	118
Gospodynie domowe i inni	34	14	29	23	2.84	47
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	43	17	16	23	2.54	144
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	36	13	21	30	2.82	77
sekt. pryw. poza rolnict.	39	13	18	30	2.61	191
prywatnym gosp. rolnym	27	12	34	26	3.08	58
Dochody na jedną osobę						
Do 299 zł	22	19	21	37	2.99	110
300-399	28	16	18	39	2.77	93
400-599	32	18	18	33	2.76	170
600-800	36	16	17	30	2.74	162
Powyżej 800 zł	46	21	17	17	2.61	175
Ocena własnych war. mater.						
Złe	33	15	18	33	2.73	340
Średnie	31	17	21	32	2.85	470
Dobre	43	14	17	26	2.58	198
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	13	22	19	46	3.23	73
Raz w tygodniu	34	16	21	30	2.78	501
1-2 razy w miesiącu	35	16	17	33	2.73	154
Kilka razy w roku	37	17	17	28	2.68	192
W ogóle nie uczestniczy	46	11	17	27	2.54	85
Poglądy polityczne						
Lewica	39	24	22	15	2.78	176
Centrum	35	18	23	24	2.83	270
Prawica	45	18	24	13	2.69	271
Trudno powiedzieć	20	7	10	63	2.70	291

Tabela 4. Czy, według Pana(i), **Samoobrona** jest ugrupowaniem:

(%)

	lewicowym	centrowym	prawicowym	Trudno powiedzieć	Średnia na skali od 1 do 5	Liczba osób
Ogółem	21	14	26	39	3.13	1008
Płeć						
Mężczyźni	22	16	28	34	3.14	480
Kobiety	21	12	25	42	3.11	528
Wiek						
18-24 lat	23	8	28	41	3.12	152
25-34	17	21	25	37	3.18	175
35-44	21	15	23	41	3.13	168
45-54	24	12	31	33	3.15	211
55-64	29	14	28	29	2.99	124
65 lat i więcej	17	12	22	49	3.15	177
Miejsce zamieszkania						
Wieś	16	13	26	45	3.27	374
Miasto do 20 tys.	17	19	21	43	3.11	127
20-100 tys.	22	12	26	40	3.12	201
101-500 tys.	27	16	32	25	3.14	190
501 tys. i więcej mieszk.	32	10	22	35	2.73	115
Wykształcenie						
Podstawowe	13	11	27	48	3.34	291
Zasadnicze zawodowe	15	17	29	39	3.35	260
Średnie	30	13	23	33	2.91	349
Wyższe	31	15	27	28	2.89	107
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	32	14	26	28	2.82	61
Prac. umysł. niż. szczebla	26	21	23	30	2.89	95
Pracownicy fiz.- umysł.	25	18	27	30	3.07	77
Robotnicy wykwalifikowani	13	8	33	46	3.56	96
Robotnicy niewykwalifik.	19	11	18	52	2.97	32
Rolnicy	23	22	25	30	3.18	54
Pracujący na własny rach.	29	3	16	53	2.69	41
Bierni zawodowo						
Renciści	12	21	28	39	3.33	102
Emeryci	22	11	26	41	3.14	213
Uczniowie i studenci	28	9	23	40	2.92	72
Bezrobotni	16	15	24	45	3.22	118
Gospodynie domowe i inni	26	8	43	24	3.35	47
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	31	19	23	27	2.84	143
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	30	9	24	37	2.85	77
sekt. pryw. poza rolnict.	15	12	28	46	3.37	191
prywatnym gosp. rolnym	22	23	27	29	3.22	58
Dochody na jedną osobę						
Do 299 zł	8	22	28	42	3.49	110
300-399	17	13	33	36	3.44	93
400-599	24	13	25	38	3.02	170
600-800	21	12	26	41	3.13	162
Powyżej 800 zł	32	17	24	27	2.85	174
Ocena własnych war. mater.						
Złe	17	16	27	39	3.23	340
Średnie	21	12	27	40	3.17	470
Dobre	29	15	23	34	2.86	198
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	14	7	29	51	3.43	73
Raz w tygodniu	23	13	26	38	3.09	501
1-2 razy w miesiącu	15	17	22	46	3.20	153
Kilka razy w roku	24	14	31	31	3.14	192
W ogóle nie uczestniczy	27	18	23	33	2.96	85
Poglądy polityczne						
Lewica	26	20	33	21	3.15	176
Centrum	22	13	30	35	3.20	269
Prawica	28	17	33	23	3.09	271
Trudno powiedzieć	12	8	13	67	3.03	291

Tabela 5. Czy, według Pana(i), UW jest ugrupowaniem:

(%)

	lewicowym	centrowym	prawicowym	Trudno powiedzieć	Średnia na skali od 1 do 5	Liczba osób
Ogółem	13	24	26	37	3.24	1009
Płeć						
Mężczyźni	14	28	30	27	3.24	481
Kobiety	13	20	22	46	3.24	528
Wiek						
18-24 lat	10	24	24	42	3.26	152
25-34	13	22	30	34	3.34	176
35-44	15	29	22	34	3.13	168
45-54	19	24	24	32	3.03	211
55-64	12	30	28	30	3.30	124
65 lat i więcej	8	15	28	49	3.49	177
Miejsce zamieszkania						
Wieś	10	17	25	49	3.28	374
Miasto do 20 tys.	11	26	30	33	3.40	127
20-100 tys.	16	25	22	37	3.08	201
101-500 tys.	18	30	29	23	3.22	190
501 tys. i więcej mieszk.	15	32	28	25	3.25	116
Wykształcenie						
Podstawowe	10	15	23	52	3.35	291
Zasadnicze zawodowe	17	17	26	41	3.15	260
Średnie	15	28	30	27	3.26	349
Wyższe	10	47	22	20	3.17	108
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	16	46	23	14	3.12	62
Prac. umysł. niż. szczebla	15	35	26	23	3.14	95
Pracownicy fiz.- umysł.	14	20	34	32	3.33	77
Robotnicy wykwalifikowani	24	17	23	36	2.90	96
Robotnicy niewykwalifik.	17	19	31	33	3.09	32
Rolnicy	8	23	30	39	3.42	54
Pracujący na własny rach.	10	30	12	48	3.04	41
Bierni zawodowo						
Renciści	12	24	26	39	3.36	102
Emeryci	11	18	29	43	3.38	213
Uczniowie i studenci	11	27	20	42	3.25	72
Bezrobotni	11	20	23	47	3.28	118
Gospodynie domowe i inni	16	20	30	34	3.37	47
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	17	32	26	24	3.15	144
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	18	28	31	23	3.09	77
sekt. pryw. poza rolnict.	17	25	21	37	3.03	191
prywatnym gosp. rolnym	10	27	27	36	3.29	58
Dochody na jedną osobę						
Do 299 zł	14	15	23	48	3.30	110
300-399	14	28	21	37	3.12	93
400-599	20	22	22	36	3.05	170
600-800	14	19	31	36	3.33	162
Powyżej 800 zł	11	39	29	21	3.29	175
Ocena własnych war. mater.						
Złe	16	19	25	40	3.23	340
Średnie	13	23	27	37	3.23	470
Dobre	10	34	25	31	3.28	198
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	14	16	24	46	3.22	73
Raz w tygodniu	13	21	28	38	3.29	501
1-2 razy w miesiącu	13	30	23	34	3.10	154
Kilka razy w roku	12	25	28	35	3.32	192
W ogóle nie uczestniczy	14	35	18	33	3.06	85
Poglądy polityczne						
Lewica	13	35	32	20	3.34	176
Centrum	14	28	29	28	3.24	270
Prawica	18	29	34	19	3.20	271
Trudno powiedzieć	8	8	12	72	3.19	291

Tabela 6. Czy, według Pana(i), **PO RP** jest ugrupowaniem:

(%)

	lewicowym	centrowym	prawicowym	Trudno powiedzieć	Średnia na skali od 1 do 5	Liczba osób
Ogółem	6	24	36	34	3.62	1010
Płeć						
Mężczyźni	7	27	41	25	3.64	481
Kobiety	5	21	32	41	3.60	529
Wiek						
18-24 lat	5	26	27	42	3.53	152
25-34	5	25	39	30	3.65	177
35-44	8	25	37	30	3.56	168
45-54	8	26	38	29	3.60	211
55-64	8	27	38	27	3.54	124
65 lat i więcej	3	16	38	43	3.86	177
Miejsce zamieszkania						
Wieś	7	15	35	43	3.65	374
Miasto do 20 tys.	11	19	35	35	3.56	127
20-100 tys.	5	26	34	34	3.66	203
101-500 tys.	5	34	40	21	3.59	190
501 tys. i więcej mieszk.	1	39	39	21	3.63	116
Wykształcenie						
Podstawowe	6	14	30	49	3.65	291
Zasadnicze zawodowe	7	15	40	38	3.79	260
Średnie	6	31	40	23	3.58	349
Wyższe	4	49	31	16	3.40	109
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	4	43	40	13	3.49	63
Prac. umysł. niż. szczebla	8	31	40	21	3.58	95
Pracownicy fiz.- umysł.	8	25	37	30	3.50	77
Robotnicy wykwalifikowani	5	19	36	39	3.78	96
Robotnicy niewykwalifik.	10	17	40	33	3.63	32
Rolnicy	5	26	37	32	3.58	54
Pracujący na własny rach.	2	36	28	34	3.45	41
Bierni zawodowo						
Renciści	4	21	39	37	3.71	102
Emeryci	6	19	39	36	3.73	213
Uczniowie i studenci	4	33	29	34	3.51	72
Bezrobotni	8	20	27	45	3.48	118
Gospodynie domowe i inni	6	10	50	34	3.87	47
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	10	33	32	24	3.45	145
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	3	22	51	24	3.83	77
sekt. pryw. poza rolnict.	5	28	34	33	3.58	191
prywatnym gosp. rolnym	5	26	37	32	3.63	58
Dochody na jedną osobę						
Do 299 zł	7	18	33	42	3.69	110
300-399	7	15	38	40	3.69	93
400-599	7	19	40	34	3.65	170
600-800	8	23	34	35	3.62	163
Powyżej 800 zł	5	37	41	17	3.58	175
Ocena własnych war. mater.						
Złe	7	18	36	39	3.61	340
Średnie	5	24	38	33	3.69	470
Dobre	7	35	34	24	3.49	200
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	2	20	27	51	3.73	73
Raz w tygodniu	8	19	39	35	3.65	501
1-2 razy w miesiącu	5	28	36	31	3.61	154
Kilka razy w roku	4	31	36	29	3.63	194
W ogóle nie uczestniczy	6	35	32	26	3.42	85
Poglądy polityczne						
Lewica	9	35	41	14	3.51	176
Centrum	6	28	37	29	3.59	270
Prawica	7	31	48	14	3.66	271
Trudno powiedzieć	3	7	22	67	3.79	292

Tabela 7. Czy, według Pana(i), **PiS** jest ugrupowaniem:

(%)

	lewicowym	centrowym	prawicowym	Trudno powiedzieć	Średnia na skali od 1 do 5	Liczba osób
Ogółem	5	15	48	32	3.91	1009
Płeć						
Mężczyźni	5	17	53	25	3.93	481
Kobiety	4	14	44	38	3.89	528
Wiek						
18-24 lat	7	15	41	37	3.77	152
25-34	4	19	46	31	3.87	176
35-44	5	15	53	27	3.98	168
45-54	5	17	53	25	3.91	211
55-64	6	17	56	21	3.86	124
65 lat i więcej	3	9	42	46	4.07	177
Miejsce zamieszkania						
Wieś	4	9	43	44	3.95	374
Miasto do 20 tys.	5	15	49	30	3.95	127
20-100 tys.	4	14	52	30	4.06	201
101-500 tys.	7	25	51	17	3.77	190
501 tys. i więcej mieszk.	6	21	56	17	3.79	116
Wykształcenie						
Podstawowe	4	9	39	48	3.96	291
Zasadnicze zawodowe	6	15	45	33	3.82	260
Średnie	5	20	54	22	3.91	349
Wyższe	4	20	61	15	3.99	108
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	5	20	63	13	3.99	62
Prac. umysł. niż. szczebla	4	24	52	20	3.84	95
Pracownicy fiz.- umysł.	7	18	46	28	3.80	77
Robotnicy wykwalifikowani	4	12	51	34	4.05	96
Robotnicy niewykwalifik.	15	18	32	34	3.39	32
Rolnicy	0	19	49	32	4.09	54
Pracujący na własny rach.	3	6	58	33	4.06	41
Bierni zawodowo						
Renciści	4	19	42	35	3.85	102
Emeryci	5	12	47	36	3.94	213
Uczniowie i studenci	6	22	39	34	3.72	72
Bezrobotni	4	9	47	40	4.01	118
Gospodynie domowe i inni	5	13	61	21	3.93	47
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	11	18	49	22	3.79	144
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	5	21	50	24	3.88	77
sekt. pryw. poza rolnict.	4	15	53	29	3.94	191
prywatnym gosp. rolnym	0	18	53	29	4.13	58
Dochody na jedną osobę						
Do 299 zł	4	8	47	40	4.06	110
300-399	3	17	43	36	3.88	93
400-599	6	17	46	32	3.87	170
600-800	5	10	53	31	4.05	162
Powyżej 800 zł	5	20	58	17	3.92	175
Ocena własnych war. mater.						
Złe	4	14	47	36	3.96	340
Średnie	6	15	48	32	3.87	470
Dobre	5	20	52	23	3.92	198
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	2	10	43	46	4.01	73
Raz w tygodniu	5	14	49	32	3.93	501
1-2 razy w miesiącu	6	20	43	32	3.77	154
Kilka razy w roku	4	16	52	27	3.99	192
W ogóle nie uczestniczy	7	19	50	24	3.84	85
Poglądy polityczne						
Lewica	5	19	62	14	4.01	176
Centrum	6	22	47	25	3.78	270
Prawica	5	18	66	12	3.96	271
Trudno powiedzieć	4	5	25	66	3.92	291

Tabela 8. Czy, według Pana(i), LPR jest ugrupowaniem:

(%)

	lewicowym	centrowym	prawicowym	Trudno powiedzieć	Średnia na skali od 1 do 5	Liczba osób
Ogółem	6	7	54	33	4.18	1010
Płeć						
Mężczyźni	7	8	59	27	4.17	481
Kobiety	5	6	49	39	4.20	529
Wiek						
18-24 lat	6	6	47	41	4.10	152
25-34	7	7	50	35	4.16	177
35-44	6	8	56	30	4.18	168
45-54	7	7	58	27	4.17	211
55-64	7	9	61	23	4.13	124
65 lat i więcej	3	5	50	41	4.35	177
Miejsce zamieszkania						
Wieś	5	7	48	40	4.13	374
Miasto do 20 tys.	5	5	54	36	4.26	127
20-100 tys.	4	7	56	34	4.28	203
101-500 tys.	11	12	53	24	3.99	190
501 tys. i więcej mieszk.	5	5	67	23	4.40	116
Wykształcenie						
Podstawowe	6	5	41	48	4.08	291
Zasadnicze zawodowe	6	10	48	36	4.03	260
Średnie	7	7	62	24	4.20	349
Wyższe	4	5	75	16	4.57	109
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	2	3	83	12	4.67	63
Prac. umysł. niż. szczebla	6	8	62	24	4.34	95
Pracownicy fiz.- umysł.	7	9	45	39	3.91	77
Robotnicy wykwalifikowani	7	6	50	36	4.07	96
Robotnicy niewykwalifik.	8	4	52	37	4.02	32
Rolnicy	6	14	50	30	4.02	54
Pracujący na własny rach.	11	7	48	34	4.06	41
Bierni zawodowo						
Renciści	4	6	53	37	4.29	102
Emeryci	5	6	57	33	4.28	213
Uczniowie i studenci	5	9	50	36	4.14	72
Bezrobotni	8	8	40	44	3.92	118
Gospodynie domowe i inni	9	8	55	29	3.91	47
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	6	9	62	23	4.28	145
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	9	5	52	34	4.16	77
sekt. pryw. poza rolnict.	5	6	56	34	4.23	191
prywatnym gosp. rolnym	8	13	50	29	3.99	58
Dochody na jedną osobę						
Do 299 zł	6	12	41	41	3.93	110
300-399	8	6	47	39	4.04	93
400-599	6	7	54	33	4.17	170
600-800	8	9	54	29	4.16	163
Powyżej 800 zł	6	7	68	19	4.32	175
Ocena własnych war. mater.						
Złe	7	8	46	39	4.04	340
Średnie	6	8	55	31	4.16	470
Dobre	4	4	64	27	4.44	200
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	2	1	55	41	4.60	73
Raz w tygodniu	6	8	54	33	4.19	501
1-2 razy w miesiącu	4	7	58	30	4.20	154
Kilka razy w roku	8	7	52	34	4.09	194
W ogóle nie uczestniczy	9	10	50	30	4.05	85
Poglądy polityczne						
Lewica	7	6	70	17	4.32	176
Centrum	5	9	57	30	4.17	270
Prawica	7	10	72	12	4.26	271
Trudno powiedzieć	6	4	24	65	3.81	292

Tabela 9. Jak Pan(i) ocenia, jakimi motywami kieruje się w swojej działalności **Samoobrona**?
 1 - Kieruje się głównie tym, aby zyskać poklask w społeczeństwie, głosi jakieś poglądy
 nie tyle dlatego, że uważa je za słuszne, ale dlatego, że podobają się one ludziom;
 2 - W takim samym stopniu kieruje się oboma motywami; 3 - Kieruje się głównie tym,
 co uważa za dobre dla kraju, głosi poglądy, które uważa za słuszne, nawet jeśli nie
 zawsze podobają się one ludziom

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Średnia na skali populizmu	Liczba osób
Ogółem	52	11	16	21	5.16	1006
Płeć						
Mężczyźni	55	12	17	15	5.13	478
Kobiety	48	11	15	25	5.18	528
Wiek						
18-24 lat	52	11	17	20	5.17	152
25-34	61	12	13	15	5.44	175
35-44	51	13	14	22	5.18	167
45-54	55	10	19	16	5.15	210
55-64	53	13	21	13	4.98	124
65 lat i więcej	39	11	15	36	4.91	177
Miejsce zamieszkania						
Wieś	39	10	23	28	4.60	373
Miasto do 20 tys.	55	12	13	21	5.24	127
20-100 tys.	54	14	10	22	5.49	201
101-500 tys.	61	12	16	12	5.33	190
501 tys. i więcej mieszk.	69	11	8	11	5.73	115
Wykształcenie						
Podstawowe	36	10	22	32	4.57	290
Zasadnicze zawodowe	41	15	20	23	4.78	260
Średnie	64	11	11	14	5.56	349
Wyższe	79	8	8	5	5.84	107
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	80	10	6	5	6.04	61
Prac.umysł.niż.szczebła	72	9	7	12	5.96	95
Pracownicy fiz.- umysł.	57	11	16	15	5.23	77
Robotnicy wykwalifikowani	44	16	18	22	4.78	96
Robotnicy niewykwalifik.	55	3	18	24	5.51	31
Rolnicy	32	14	33	20	4.12	54
Pracujący na własny rach.	65	6	11	17	5.73	41
Bierni zawodowo						
Renciści	45	7	25	23	4.72	102
Emeryci	45	12	15	27	5.03	213
Uczniowie i studenci	61	10	12	17	5.56	72
Bezrobotni	37	13	20	30	4.59	117
Gospodynie domowe i inni	52	20	15	14	5.09	47
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	66	12	13	10	5.54	142
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	60	10	9	21	5.82	77
sekt. prywat. poza rolnict.	59	10	13	18	5.36	191
prywatnym gosp. rolnym	36	15	29	19	4.31	58
Dochody na jedną osobę						
Do 299 zł	39	14	22	25	4.72	110
300-399	38	17	19	26	4.73	92
400-599	48	12	22	18	4.87	170
600-800	55	9	18	18	5.20	162
Powyżej 800 zł	72	8	9	10	5.78	174
Ocena własnych war. mater.						
Złe	45	12	20	23	4.88	339
Średnie	52	12	14	22	5.23	469
Dobre	61	10	14	15	5.42	198
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	46	7	16	31	5.06	73
Raz w tygodniu	47	13	17	22	5.05	501
1-2 razy w miesiącu	56	11	13	19	5.25	153
Kilka razy w roku	57	9	19	16	5.25	192
W ogóle nie uczestniczy	62	10	14	14	5.46	84
Poglądy polityczne						
Lewica	64	15	15	6	5.33	176
Centrum	58	10	21	12	5.06	268
Prawica	60	12	22	7	5.11	271
Trudno powiedzieć	31	10	8	50	5.19	290

Tabela 10. Jak Pan(i) ocenia, jakimi motywami kieruje się w swojej działalności SLD?
 1 - Kieruje się głównie tym, aby zyskać poklask w społeczeństwie, głosi jakies poglądy
 nie tyle dlatego, że uważa je za słuszne, ale dlatego, że podobają się one ludziom;
 2 - W takim samym stopniu kieruje się oboma motywami; 3 - Kieruje się głównie tym,
 co uważa za dobre dla kraju, głosi poglądy, które uważa za słuszne, nawet jeśli nie
 zawsze podobają się one ludziom

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Średnia na skali populizmu	Liczba osób
Ogółem	49	14	16	20	4.99	1007
Płeć						
Mężczyźni	53	14	18	15	4.98	479
Kobiety	46	14	15	25	5.00	528
Wiek						
18-24 lat	51	18	12	19	4.98	152
25-34	52	16	16	16	5.10	176
35-44	50	13	17	20	4.91	167
45-54	53	13	17	17	5.14	210
55-64	47	15	23	15	4.77	124
65 lat i więcej	40	10	16	34	4.93	177
Miejsce zamieszkania						
Wieś	48	11	14	26	5.10	373
Miasto do 20 tys.	54	13	14	20	5.06	127
20-100 tys.	39	19	20	22	4.67	201
101-500 tys.	54	14	20	12	4.90	190
501 tys. i więcej mieszk.	57	17	14	12	5.27	116
Wykształcenie						
Podstawowe	42	11	15	33	4.89	290
Zasadnicze zawodowe	51	10	17	22	5.05	260
Średnie	50	20	17	14	4.96	349
Wyższe	62	16	17	5	5.16	108
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	62	17	15	6	5.16	62
Prac.umysł.niż.szczębla	54	20	14	12	4.95	95
Pracownicy fiz.- umysł.	47	17	21	14	4.95	77
Robotnicy wykwalifikowani	55	12	11	22	5.35	96
Robotnicy niewykwalifik.	54	5	17	24	5.03	31
Rolnicy	51	12	18	19	4.93	54
Pracujący na własny rach.	59	16	8	17	5.59	41
Bierni zawodowo						
Renciści	50	8	18	24	5.12	102
Emeryci	40	13	21	26	4.71	213
Uczniowie i studenci	54	18	13	16	5.02	72
Bezrobotni	44	13	14	29	4.97	117
Gospodynie domowe i inni	48	17	18	16	4.66	47
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	50	24	15	11	4.90	143
spółce właścicieli	53	12	13	23	5.30	77
prywatnych i państwa	57	11	16	16	5.21	191
sekt. pryw. poza rolnict.	53	12	17	18	5.10	58
prywatnym gosp. rolnym						
Dochody na jedną osobę						
Do 299 zł	52	10	14	24	5.13	110
300-399	45	15	16	24	4.78	92
400-599	43	15	22	20	4.65	170
600-800	49	13	17	21	5.18	162
Powyżej 800 zł	54	17	20	9	4.88	175
Ocena własnych war. mater.						
Złe	47	14	17	22	4.95	339
Średnie	49	13	15	22	5.05	469
Dobre	52	16	18	14	4.93	198
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	42	12	11	35	5.27	73
Raz w tygodniu	49	13	16	22	4.97	501
1-2 razy w miesiącu	52	13	16	19	5.09	154
Kilka razy w roku	50	17	19	15	4.95	192
W ogóle nie uczestniczy	49	17	21	13	4.81	84
Poglądy polityczne						
Lewica	36	18	40	6	4.10	176
Centrum	53	19	17	11	4.88	269
Prawica	72	12	11	6	5.53	271
Trudno powiedzieć	33	9	7	51	5.25	290

Tabela 11. Jak Pan(i) ocenia, jakimi motywami kieruje się w swojej działalności UP?
 1 - Kieruje się głównie tym, aby zyskać poklask w społeczeństwie, głosi jakiegoś poglądy nie tyle dlatego, że uważa je za słuszne, ale dlatego, że podobają się one ludziom;
 2 - W takim samym stopniu kieruje się oboma motywami; 3 - Kieruje się głównie tym, co uważa za dobre dla kraju, głosi poglądy, które uważa za słuszne, nawet jeśli nie zawsze podobają się one ludziom

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Średnia na skali populizmu	Liczba osób
Ogółem	41	19	15	25	4.77	1006
Płeć						
Mężczyźni	45	20	16	19	4.82	479
Kobiety	38	18	13	31	4.71	527
Wiek						
18-24 lat	35	28	10	27	4.63	152
25-34	43	19	16	22	4.77	176
35-44	45	16	15	23	4.69	167
45-54	49	19	13	19	4.98	210
55-64	41	22	18	19	4.74	124
65 lat i więcej	32	12	15	41	4.67	176
Miejsce zamieszkania						
Wieś	37	16	12	34	4.82	373
Miasto do 20 tys.	42	19	16	24	4.77	127
20-100 tys.	39	21	16	24	4.62	201
101-500 tys.	47	20	18	15	4.74	189
501 tys. i więcej mieszk.	49	23	12	16	4.89	116
Wykształcenie						
Podstawowe	33	15	11	41	4.77	289
Zasadnicze zawodowe	41	15	18	26	4.73	260
Średnie	45	23	14	18	4.77	349
Wyższe	50	27	16	6	4.83	108
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	51	30	15	5	4.88	62
Prac.umysł.niż.szczebła	43	28	14	15	4.67	95
Pracownicy fiz.- umysł.	39	25	19	18	4.83	77
Robotnicy wykwalifikowani	46	18	8	27	5.11	96
Robotnicy niewykwalifik.	40	14	23	24	4.57	31
Rolnicy	45	24	9	23	4.94	54
Pracujący na własny rach.	64	11	8	17	5.28	41
Bierni zawodowo						
Renciści	42	16	13	29	4.88	102
Emeryci	32	16	20	33	4.46	212
Uczniowie i studenci	44	22	7	27	4.84	72
Bezrobotni	36	15	15	34	4.69	117
Gospodynie domowe i inni	42	12	19	27	4.51	47
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	43	28	17	11	4.71	143
spółce właścicieli	45	13	15	27	4.99	77
prywatnych i państwa	47	22	13	18	4.93	191
sekt. pryw. poza rolnict.	46	22	11	21	4.94	58
prywatnym gosp. rolnym						
Dochody na jedną osobę						
Do 299 zł	44	12	16	29	4.75	110
300-399	43	13	14	30	4.82	92
400-599	43	17	16	25	4.68	170
600-800	40	22	11	26	4.99	161
Powyżej 800 zł	43	23	22	12	4.48	175
Ocena własnych war. mater.						
Złe	42	18	13	26	4.88	339
Średnie	42	18	14	27	4.80	468
Dobre	38	25	17	20	4.52	198
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	34	12	14	40	4.70	72
Raz w tygodniu	39	20	14	27	4.72	501
1-2 razy w miesiącu	45	20	12	23	4.91	154
Kilka razy w roku	46	18	15	21	4.79	192
W ogóle nie uczestniczy	44	21	19	16	4.74	84
Poglądy polityczne						
Lewica	34	29	27	10	4.23	176
Centrum	45	21	17	16	4.71	269
Prawica	57	19	12	11	5.04	269
Trudno powiedzieć	27	11	6	56	5.03	290

Tabela 12. Jak Pan(i) ocenia, jakimi motywami kieruje się w swojej działalności LPR?
 1 - Kieruje się głównie tym, aby zyskać poklask w społeczeństwie, głosi jakiegoś poglądy nie tyle dlatego, że uważa je za słuszne, ale dlatego, że podobają się one ludziom;
 2 - W takim samym stopniu kieruje się oboma motywami; 3 - Kieruje się głównie tym, co uważa za dobre dla kraju, głosi poglądy, które uważa za słuszne, nawet jeśli nie zawsze podobają się one ludziom

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Średnia na skali populizmu	Liczba osób
Ogółem	45	11	20	24	4.76	1007
Płeć						
Mężczyźni	48	13	21	18	4.86	479
Kobiety	41	10	20	29	4.65	528
Wiek						
18-24 lat	36	15	24	25	4.28	152
25-34	50	11	17	21	4.99	176
35-44	48	12	17	22	4.94	167
45-54	50	10	21	18	4.89	210
55-64	50	9	22	19	4.80	124
65 lat i więcej	32	11	21	36	4.50	177
Miejsce zamieszkania						
Wieś	36	13	19	32	4.61	373
Miasto do 20 tys.	47	13	20	20	4.75	127
20-100 tys.	46	11	20	23	4.86	201
101-500 tys.	56	11	17	16	5.14	190
501 tys. i więcej mieszk.	49	5	32	14	4.36	116
Wykształcenie						
Podstawowe	31	13	19	37	4.41	290
Zasadnicze zawodowe	43	10	20	27	4.80	260
Średnie	54	10	20	16	4.93	349
Wyższe	55	16	25	4	4.81	108
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	61	15	20	5	4.89	62
Prac.umysł.niż.szczebła	62	9	17	13	5.29	95
Pracownicy fiz.- umysł.	51	8	21	19	4.85	77
Robotnicy wykwalifikowani	40	8	27	24	4.48	96
Robotnicy niewykwalifik.	44	12	20	24	4.70	31
Rolnicy	33	20	21	27	4.54	54
Pracujący na własny rach.	54	15	9	22	5.42	41
Bierni zawodowo						
Renciści	43	8	23	27	4.64	102
Emeryci	39	12	21	29	4.65	213
Uczniowie i studenci	46	13	23	19	4.60	72
Bezrobotni	36	11	20	33	4.52	117
Gospodynie domowe i inni	42	17	14	28	4.84	47
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	62	11	16	11	5.14	143
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	56	5	18	21	5.15	77
sekt. pryw. poza rolnict.	42	12	25	21	4.65	191
prywatnym gosp. rolnym	35	18	22	25	4.55	58
Dochody na jedną osobę						
Do 299 zł	43	7	19	32	4.66	110
300-399	42	10	20	28	4.66	92
400-599	46	10	22	22	4.81	170
600-800	42	13	22	23	4.68	162
Powyżej 800 zł	61	8	19	11	5.09	175
Ocena własnych war. mater.						
Złe	45	9	18	27	4.86	339
Średnie	43	13	19	25	4.76	469
Dobre	46	11	26	16	4.60	198
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	28	10	28	33	4.04	73
Raz w tygodniu	41	13	21	26	4.65	501
1-2 razy w miesiącu	48	12	19	21	4.84	154
Kilka razy w roku	50	11	19	20	4.87	192
W ogóle nie uczestniczy	65	4	17	15	5.44	84
Poglądy polityczne						
Lewica	63	12	15	10	5.41	176
Centrum	53	12	18	16	4.92	269
Prawica	42	11	40	6	4.06	271
Trudno powiedzieć	28	11	7	55	5.05	290

Tabela 13. Jak Pan(i) ocenia, jakimi motywami kieruje się w swojej działalności UW?
 1 - Kieruje się głównie tym, aby zyskać poklask w społeczeństwie, głosi jakiegoś poglądy nie tyle dlatego, że uważa je za słuszne, ale dlatego, że podobają się one ludziom;
 2 - W takim samym stopniu kieruje się oboma motywami; 3 - Kieruje się głównie tym, co uważa za dobre dla kraju, głosi poglądy, które uważa za słuszne, nawet jeśli nie zawsze podobają się one ludziom

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Średnia na skali populizmu	Liczba osób
Ogółem	37	22	14	27	4.63	1007
Płeć						
Mężczyźni	41	22	15	21	4.67	479
Kobiety	33	21	13	33	4.58	528
Wiek						
18-24 lat	31	28	12	29	4.51	152
25-34	37	26	15	22	4.58	176
35-44	38	19	17	26	4.51	167
45-54	43	21	13	23	4.78	210
55-64	41	22	16	21	4.72	124
65 lat i więcej	30	15	11	44	4.63	177
Miejsce zamieszkania						
Wieś	34	19	9	38	4.83	373
Miasto do 20 tys.	40	20	16	25	4.53	127
20-100 tys.	36	25	12	27	4.60	201
101-500 tys.	43	24	17	16	4.65	190
501 tys. i więcej mieszk.	33	22	27	18	4.24	116
Wykształcenie						
Podstawowe	31	17	9	43	4.74	290
Zasadnicze zawodowe	40	18	11	30	4.87	260
Średnie	39	25	17	19	4.53	349
Wyższe	36	31	25	8	4.27	108
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	37	30	25	8	4.24	62
Prac.umysł.niż.szczebła	39	27	20	14	4.37	95
Pracownicy fiz.- umysł.	39	22	19	20	4.67	77
Robotnicy wykwalifikowani	40	16	11	32	4.82	96
Robotnicy niewykwalifik.	38	24	15	24	4.56	31
Rolnicy	38	21	11	30	4.80	54
Pracujący na własny rach.	44	25	10	22	4.79	41
Bierni zawodowo						
Renciści	39	20	7	33	5.05	102
Emeryci	32	19	15	35	4.54	213
Uczniowie i studenci	36	25	12	28	4.59	72
Bezrobotni	40	18	10	32	4.89	117
Gospodynie domowe i inni	27	29	16	28	4.12	47
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	40	28	19	13	4.50	143
spółce właścicieli	45	11	19	25	4.66	77
prywatnych i państwa	37	24	16	24	4.59	191
sekt. pryw. poza rolnict.	36	20	15	29	4.63	58
prywatnym gosp. rolnym						
Dochody na jedną osobę						
Do 299 zł	44	15	9	31	4.79	110
300-399	43	20	8	29	4.97	92
400-599	45	19	9	28	4.92	170
600-800	25	26	21	27	4.28	162
Powyżej 800 zł	35	25	26	14	4.25	175
Ocena własnych war. mater.						
Złe	40	21	10	30	4.91	339
Średnie	37	20	14	28	4.59	469
Dobre	31	27	20	22	4.27	198
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	32	11	17	40	4.55	73
Raz w tygodniu	34	23	14	29	4.54	501
1-2 razy w miesiącu	40	25	10	25	4.83	154
Kilka razy w roku	40	19	16	24	4.62	192
W ogóle nie uczestniczy	47	21	14	18	4.82	84
Poglądy polityczne						
Lewica	48	26	14	12	4.69	176
Centrum	43	25	15	17	4.66	269
Prawica	37	24	25	14	4.28	271
Trudno powiedzieć	25	13	3	59	5.17	290

Tabela 14. Jak Pan(i) ocenia, jakimi motywami kieruje się w swojej działalności PSL?
 1 - Kieruje się głównie tym, aby zyskać poklask w społeczeństwie, głosi jakiegoś poglądy
 nie tyle dlatego, że uważa je za słuszne, ale dlatego, że podobają się one ludziom;
 2 - W takim samym stopniu kieruje się oboma motywami; 3 - Kieruje się głównie tym,
 co uważa za dobre dla kraju, głosi poglądy, które uważa za słuszne, nawet jeśli nie
 zawsze podobają się one ludziom

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Średnia na skali populizmu	Liczba osób
Ogółem	38	21	18	23	4.57	1007
Płeć						
Mężczyźni	40	23	19	18	4.55	479
Kobiety	37	19	16	28	4.58	528
Wiek						
18-24 lat	38	20	16	26	4.61	152
25-34	47	19	15	19	4.82	176
35-44	37	24	18	21	4.46	167
45-54	46	19	17	18	4.79	210
55-64	33	27	24	17	4.30	124
65 lat i więcej	26	20	18	36	4.23	177
Miejsce zamieszkania						
Wieś	32	17	21	29	4.39	373
Miasto do 20 tys.	32	27	20	21	4.28	127
20-100 tys.	38	20	18	25	4.58	201
101-500 tys.	48	24	14	14	4.79	190
501 tys. i więcej mieszk.	50	24	10	16	4.94	116
Wykształcenie						
Podstawowe	27	16	21	37	4.24	290
Zasadnicze zawodowe	33	23	20	24	4.42	260
Średnie	46	23	14	17	4.76	349
Wyższe	58	25	13	5	4.87	108
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	57	21	17	5	4.87	62
Prac.umysł.niż.szczebła	53	26	8	13	4.90	95
Pracownicy fiz.- umysł.	44	17	21	19	4.75	77
Robotnicy wykwalifikowani	36	19	19	25	4.63	96
Robotnicy niewykwalifik.	34	14	25	27	4.33	31
Rolnicy	30	28	21	21	4.13	54
Pracujący na własny rach.	56	17	9	17	4.98	41
Bierni zawodowo						
Renciści	28	24	20	28	4.34	102
Emeryci	30	21	20	28	4.28	213
Uczniowie i studenci	43	20	11	26	4.75	72
Bezrobotni	36	17	17	29	4.57	117
Gospodynie domowe i inni	36	28	20	16	4.57	47
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	51	22	15	12	4.84	143
spółce właścicieli	43	20	15	22	4.78	77
prywatnych i państwa	45	18	17	19	4.75	191
sekt. pryw. poza rolnict.	28	30	22	20	4.14	58
prywatnym gosp. rolnym						
Dochody na jedną osobę						
Do 299 zł	31	16	25	27	4.29	110
300-399	29	19	21	30	4.34	92
400-599	41	19	20	20	4.51	170
600-800	40	20	17	22	4.67	162
Powyżej 800 zł	49	24	16	11	4.69	175
Ocena własnych war. mater.						
Złe	35	23	17	25	4.56	339
Średnie	38	19	19	24	4.56	469
Dobre	44	22	15	18	4.59	198
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	32	13	19	37	4.51	73
Raz w tygodniu	34	22	20	23	4.39	501
1-2 razy w miesiącu	38	23	16	22	4.59	154
Kilka razy w roku	48	19	14	19	4.83	192
W ogóle nie uczestniczy	49	20	12	19	4.99	84
Poglądy polityczne						
Lewica	50	25	18	8	4.70	176
Centrum	38	26	22	14	4.42	269
Prawica	45	23	24	8	4.44	271
Trudno powiedzieć	26	12	8	54	4.89	290

Tabela 15. Jak Pan(i) ocenia, jakimi motywami kieruje się w swojej działalności PO RP?
 1 - Kieruje się głównie tym, aby zyskać poklask w społeczeństwie, głosi jakiegoś poglądy nie tyle dlatego, że uważa je za słuszne, ale dlatego, że podobają się one ludziom;
 2 - W takim samym stopniu kieruje się oboma motywami; 3 - Kieruje się głównie tym, co uważa za dobre dla kraju, głosi poglądy, które uważa za słuszne, nawet jeśli nie zawsze podobają się one ludziom

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Średnia na skali populizmu	Liczba osób
Ogółem	32	20	23	25	4.29	1007
Płeć						
Mężczyźni	34	22	25	19	4.28	479
Kobiety	30	18	21	31	4.30	528
Wiek						
18-24 lat	30	21	20	29	4.28	152
25-34	36	23	21	20	4.36	176
35-44	30	18	26	26	4.12	167
45-54	39	18	23	20	4.48	210
55-64	32	22	28	18	4.19	124
65 lat i więcej	24	17	20	39	4.22	177
Miejsce zamieszkania						
Wieś	35	15	15	35	4.59	373
Miasto do 20 tys.	30	24	23	23	4.18	127
20-100 tys.	26	24	23	27	4.06	201
101-500 tys.	34	22	30	15	4.30	190
501 tys. i więcej mieszk.	32	18	37	12	4.03	116
Wykształcenie						
Podstawowe	25	17	17	41	4.36	290
Zasadnicze zawodowe	36	17	18	29	4.57	260
Średnie	36	21	27	16	4.19	349
Wyższe	29	29	37	5	3.99	108
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	30	24	40	6	3.97	62
Prac.umysł.niż.szczebla	31	24	32	13	4.02	95
Pracownicy fiz.- umysł.	40	24	20	16	4.35	77
Robotnicy wykwalifikowani	33	19	19	28	4.45	96
Robotnicy niewykwalifik.	35	12	22	31	4.39	31
Rolnicy	45	18	11	27	4.75	54
Pracujący na własny rach.	25	21	32	22	4.21	41
Bierni zawodowo						
Renciści	32	17	21	30	4.34	102
Emeryci	27	21	22	30	4.24	213
Uczniowie i studenci	25	23	24	27	4.07	72
Bezrobotni	36	15	15	34	4.70	117
Gospodynie domowe i inni	28	17	25	30	4.07	47
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	38	17	35	11	4.17	143
spółce właścicieli	33	24	20	23	4.48	77
prywatnych i państwa	31	23	25	22	4.18	191
sekt. pryw. poza rolnict.	43	16	14	27	4.66	58
prywatnym gosp. rolnym						
Dochody na jedną osobę						
Do 299 zł	33	14	22	31	4.39	110
300-399	33	21	16	31	4.51	92
400-599	36	14	23	27	4.43	170
600-800	29	22	25	24	4.06	162
Powyżej 800 zł	33	24	32	11	4.10	175
Ocena własnych war. mater.						
Złe	39	19	14	29	4.73	339
Średnie	29	21	25	26	4.15	469
Dobre	28	20	33	19	3.94	198
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	23	17	20	40	4.22	73
Raz w tygodniu	30	20	22	28	4.26	501
1-2 razy w miesiącu	34	23	20	23	4.43	154
Kilka razy w roku	33	19	27	21	4.14	192
W ogóle nie uczestniczy	44	18	25	13	4.59	84
Poglądy polityczne						
Lewica	52	25	17	6	4.80	176
Centrum	35	22	25	18	4.27	269
Prawica	25	21	43	10	3.66	271
Trudno powiedzieć	23	14	6	58	4.90	290

Tabela 16. Jak Pan(i) ocenia, jakimi motywami kieruje się w swojej działalności PiS?
 1 - Kieruje się głównie tym, aby zyskać poklask w społeczeństwie, głosi jakiegoś poglądy nie tyle dlatego, że uważa je za słuszne, ale dlatego, że podobają się one ludziom;
 2 - W takim samym stopniu kieruje się oboma motywami; 3 - Kieruje się głównie tym, co uważa za dobre dla kraju, głosi poglądy, które uważa za słuszne, nawet jeśli nie zawsze podobają się one ludziom

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Średnia na skali populizmu	Liczba osób
Ogółem	32	18	25	24	4.27	1007
Płeć						
Mężczyźni	36	19	26	19	4.33	479
Kobiety	29	18	25	29	4.21	528
Wiek						
18-24 lat	26	25	21	27	4.30	152
25-34	36	17	27	20	4.30	176
35-44	35	16	26	23	4.32	167
45-54	37	18	27	18	4.36	210
55-64	35	21	27	17	4.15	124
65 lat i więcej	23	13	24	39	4.11	177
Miejsce zamieszkania						
Wieś	30	15	20	35	4.38	373
Miasto do 20 tys.	29	26	23	22	4.17	127
20-100 tys.	31	19	25	25	4.32	201
101-500 tys.	41	17	29	13	4.41	190
501 tys. i więcej mieszk.	28	19	41	12	3.80	116
Wykształcenie						
Podstawowe	21	17	23	40	4.07	290
Zasadnicze zawodowe	36	16	21	26	4.51	260
Średnie	35	20	29	16	4.23	349
Wyższe	42	20	32	5	4.26	108
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	42	19	34	6	4.15	62
Prac.umysł.niż.szczebła	39	17	31	12	4.25	95
Pracownicy fiz.- umysł.	36	20	26	17	4.35	77
Robotnicy wykwalfikowani	30	20	24	26	4.30	96
Robotnicy niewykwalifik.	38	14	24	24	4.47	31
Rolnicy	29	24	24	23	4.17	54
Pracujący na własny rach.	36	14	26	24	4.44	41
Bierni zawodowo						
Renciści	31	19	21	29	4.26	102
Emeryci	28	15	26	30	4.19	213
Uczniowie i studenci	25	27	22	26	4.12	72
Bezrobotni	30	15	22	33	4.48	117
Gospodynie domowe i inni	33	18	29	20	4.24	47
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	43	19	28	10	4.40	143
spółce właścicieli	33	18	26	23	4.30	77
prywatnych i państwa	34	16	29	21	4.28	191
sekt. pryw. poza rolnict.	34	22	21	23	4.35	58
prywatnym gosp. rolnym						
Dochody na jedną osobę						
Do 299 zł	30	11	29	30	4.14	110
300-399	31	22	16	31	4.52	92
400-599	37	18	23	22	4.45	170
600-800	28	20	27	24	4.21	162
Powyżej 800 zł	41	17	31	11	4.23	175
Ocena własnych war. mater.						
Złe	34	17	23	26	4.41	339
Średnie	32	18	25	25	4.29	469
Dobre	28	22	32	18	3.99	198
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	14	19	32	34	3.71	73
Raz w tygodniu	30	17	27	27	4.14	501
1-2 razy w miesiącu	30	22	25	23	4.30	154
Kilka razy w roku	40	18	23	19	4.48	192
W ogóle nie uczestniczy	50	17	20	13	4.79	84
Poglądy polityczne						
Lewica	55	22	16	7	4.87	176
Centrum	38	20	27	15	4.34	269
Prawica	22	20	49	9	3.50	271
Trudno powiedzieć	22	13	8	57	4.86	290